

Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Кафедра англійської мови, літератури з методиками навчання
Мукачівська міська рада
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в м.
Освенцім
Поморська академія у Слупську

**Akademia
Pomorska
w Słupsku**

СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ПРОФЕСІОНАЛА У ПОСТКОВІДНОМУ ПРОСТОРИ

Збірник тез доповідей за матеріалами
Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево

12 – 13 т р а в н я 2 0 2 2 р.

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 11

Становлення особистості професіонала у постковідному просторі :
збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачеве). Мукачеве : Вид-во МДУ, 2022. 199 с

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Становлення особистості професіонала у постковідному просторі». Учасниками конференції розглянуто проблеми становлення особистості професіонала у постковідному просторі з метою вироблення рекомендацій та реалізації комплексного наукового підходу щодо підвищення соціально-адаптаційних компетентностей особистості у професійній сфері; поширення проблематики прикладних досліджень у психолого-педагогічній сфері; вивчення особливостей формування та розвитку професійно значущих особистісних якостей.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Теличко Н. В. – д.пед.наук, професор

Корнієнко І.О. – д. психол. наук, професор;

Брецько І.І. – канд.психол.наук, доцент;

Воронова О.Ю. – канд. психол. наук, доцент;

Кравченко Т.М. – доктор філософії;

Бучмей І.І. – провідний фахівець кафедри психології.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

Пислар А. Б. Становлення особистості професіонала у постковідному просторі.....	115
Подорожний В.Г., Почвірна А.В. Психологічні особливості дистанційного навчання як предмет теоретичного аналізу.....	116
Попович І. С. Дослідження психоемоційних станів педагогів у ковідний період...	118
Саранча І.Г. Мотиватори у роботі викладача в сучасних реаліях вищої освіти.....	121
Старова Ю.В., Сливка Б. О., Сливка І. О. Формування фахових компетентностей фахівців філологічного напрямку у постковідному просторі вищої освіти.....	123
Старова Ю.В., Барановська О.В., Юріна М.М. Постковідне майбутнє вищої освіти: особливості та перспективи.....	125
Старова Ю.В., Барчій М.В. Становлення особистості: персоногенетичний контекст.....	127
Старова Ю.В., Бобаль Т.І., Тенкач В.В. Психологічні наслідки пандемії covid-19 у житті сучасного студента.....	129
Старова Ю.В., Реплюк Е.С. Постковідне майбутнє вищої освіти та сталий розвиток: аналітичний огляд наукових публікацій з міжнародних видань.....	131
Старова Ю.В., Шеверя Р.Я, Шекмар А.В. Вплив інтернет-тренінгів на психологічний потенціал особистості в постковідному просторі сучасної освіти.....	133
Старова Ю.В., Шпак Н.Ю. Психологічний захист сучасного студентства у постковідному просторі.....	135
Староста В.І. (Не) змішане навчання у постковідний період у контексті професійного та особистісного розвитку студентів: погляди аспірантів та викладачів.....	137
Visnyuk I.M. Dolunnui S.S. Mediaimmunity in the context of using the positive the experience of the covid-19 pandemic.....	139
Човрій С. Ю. Посткоронавірусні трансформаційні процеси у вищій освіті.....	142
Шебанова В.І. Застосування методу аутогенного тренування при наданні психологічної допомоги особистості у постковідному просторі.....	143
Щербан Т. Д., Гоблик В. В. Психологічні особливості агресивної поведінки студентів у постковідному освітньому просторі.....	145
ЩЕРБАН Т. Д., ДІДИК Я. В. Психологічні особливості акцентуації характеру підлітка в умовах пандемії коронавірусу.....	147
СЕКЦІЯ 3. ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ З УРАХУВАННЯМ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	150
Varchi V.V., Achilova V.M. Psychological aspectsof learning English grammar.....	150
Барчі Б. В., Берец А.С. Психологія навчання іноземної мови.....	152
Барчі Б. В., Дерич Є. В. Навчальна мотивація у вивченні іноземної мови.....	154
Varchi V.V., Klots Yu.M. Factors of effective English mastering.....	156
Барчі Б. В., Луганська Д. О. Формування іншомовноімовленневої компетенції у дітей дошкільників.....	158
Барчі Б. В., Морданинець С. І. До проблеми компетенцій майбутнього філолога.....	160
Барчі Б. В., Одошевська Є. С. Психологічні аспектираннього вивчення іноземної мови.....	163
Барчі Б. В., Соколова В. О. Психолінгвістичні аспекти навчання іноземної мови.....	166
Варга Л.І. Перспективи застосування мобільних додатків як засобів формування лексичної компетенції у студентів нефілологічних спеціальностей при вивченні іноземної мови	168
Гарапко В. І. Ризики відсутності традиційного освітнього процесу у закладах освіти протягом пандемії COVID-19 (на матеріалах ЮНЕСКО).....	171

відтворює сприйняті нею звуки, слова, речення, текст), продуктивних, або творчих(в них дитина на основі засвоєних лексико-граматичних структур самостійно будує текст, звертання, прохання, відповідь, опис тощо, залежно від ситуації спілкування, теми, що вивчається) [2].

Новий матеріал на заняттях закріплюється шляхом індивідуального та хорового промовляння лексичних одиниць. Щоб полегшити дітям запам'ятовування цілих фраз, використовуються наочні підказки(предмети, картинки). По мірі розвитку словесно-логічної пам'яті(поряд із образною) до таких прийомів наочного підказування можна вдаватися рідше.

Отже, підводячи підсумки, можна сказати, що вивчення англійської мови починаючи з дошкільного віку є цілком актуальним і навіть необхідним.

Також визначено, що вивчати англійську мову з дошкільного віку є менш травматичним і складним для дитини ніж в більш старшому віці, тому вивчення іноземної мови краще починати саме з дошкільного віку. Сьогодні пропонувані програми навчання іноземної мови не обмежують педагогів в творчості, залишають за ними право на варіативність та пошук нових форм, технологій, засобів організації діяльності з дітьми різного віку.

Література

1. Мацепура Л.Л., «Формування та розвиток правильної іншомовної звуковимови в дітей дошкільного віку», Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького держ. пед. ун-ту, Вип. 7(2), с. 284–292, 2012.
2. Олійник Т.І. Рольова гра у навчанні англійської мови.- К.: Освіта, 1992.-127с.
3. Стойко С.В. «Реалізація комунікативного підходу в навчанні іноземних мов», Вісник Чернігівського нац. пед. ун-ту. Серія «Педагогічні науки», Вип. 85, с. 220–223, 2011.

УДК 378:37.091.12.011.3-051:80:005.336.2(043.2)

БАРЧІ Б. В.

Мукачівський державний університет

МОРДАНИНЕЦЬ С. І.

Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж

Мукачівського державного університету

ДО ПРОБЛЕМИ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ФІЛОЛОГА

Терміни «компетентність» і «компетенція» практично одночасно стали вживати в освітній сфері, оскільки вони тісно зв'язані між собою. Термін «компетенція» був уведений Н. Хомським у 1965 р. у рамках теорії трансформаційних граматик, і під ним розуміли володіння системою граматичних правил, що забезпечує володіння мовою [5].

Компетенція – це загальна готовність особистості встановити зв'язок між знанням і ситуацією, іншими словами, набір знань, умінь і навичок, необхідних для рішення поставленої проблеми. Компетентність – це здатність діяти на основі сформованих компетенцій, особистісних характеристик і ціннісних установок. В. Крічевський розглядає компетентність як реалізацію

людиною своїх професійних функцій. Інакше кажучи, компетенція – набір вимог, висунутих фахівцеві, компетентність – результат, здатність відповідати цим вимогам. Відповідно, поняття компетенції вужче, ніж поняття компетентності; професійна компетентність визначається через компетенції [4].

І. Зимня виділяє в структурі компетентності, поряд з компетенціями, мотиваційний і емоційно-вольовий аспекти. З погляду соціальної психології, компетентність трактується як властивість особистості [3].

Професійна компетенція майбутнього філолога включає емоційно-вольову сторону, а також знання, уміння, навички, необхідні як педагогові, так і філологові. Педагогічна компетентність є здатністю проявити володіння базовими педагогічними компетенціями на практиці. Це ті компетенції, які формуються в ході професійної комунікації, професійно-когнітивної, організаторської, соціальної й регулятивної діяльності. Педагогічна компетентність включає такі особистісні якості людини: цілеспрямованість, креативність, самостійність, прагнення до розвитку й удосконалювання, ініціативність, громадянськість, соціальна відповідальність, гармонічність соціалізації, патріотизм, здатність до реалізації у професійній діяльності антропоцентричних принципів гуманності, культуровідповідності, особистісного підходу, а також якості, що характеризують здатність до втілення на практиці таких необхідних для педагогічної діяльності вмінь, як уміння сприймати та аналізувати світоглядні соціально й особистісно значущі аспекти філософських проблем, пов'язаних зі сферою майбутньої педагогічної діяльності; базові когнітивні вміння (уміння спостерігати, встановлювати аналогії, зіставляти й протиставляти, структурувати, систематизувати, конкретизувати, аналізувати факти та явища); методологічні когнітивні вміння (уміння формувати мету діяльності, вибирати відповідні способи, засоби та методи досягнення поставленої мети, відокремлювати в об'єкті предмет вивчення, переробляти й перегруповувати навчальний матеріал та ін.); загальні когнітивні вміння (уміння планувати й організовувати свою навчальну діяльність в цілому, здійснювати самоконтроль і сам оцінювання).

Під філологічною компетенцією мається на увазі знання наукової термінології, знання світової історії й культури, країнознавчі знання, знання різних стилістичних прийомів, що використовуються для створення літературних текстів; вміння зіставляти й протиставляти мовні явища, відокремлювати в прочитаному або почутому головні ідеї та опорні поняття, виявляти зв'язок між фактами, подіями, поняттями; знаходити інформацію з історії і культури різних країн, складати план відтворення прочитаного або почутого, конспектувати прочитане або почуте, інтерпретувати прочитане або почуте згідно широкого або вузького контексту. Іншими словами, філологічна компетенція містить такі компоненти: лінгвістичний, загальгуманітарний, естетичний, стратегічний, інформаційний, особистісний, самоосвітній, а також культуру читання й культуру естетичного сприйняття дійсності [4].

Немає одностайної думки щодо змісту мовної компетенції. Є. Верещагін і В. Костомаров розуміють під мовною компетенцією здатність

розуміти й продукувати необмежену кількість граматично правильних речень за допомогою засвоєних мовних знаків і правил їхнього з'єднання [2]. Під лінгвістичною, або мовною, компетенцією розуміється володіння мовою як засобом спілкування, тобто вміння правильно в графіко-орфографічному, лексичному, граматичному і стилістичному відношенні виражати свої думки [3].

Питання про зміст і структуру комунікативної компетенції також є відкритим. У педагогіці це поняття визначається через поняття «програма мовного поведження», «мовна особистість». За думкою Д. Хаймса, сутність комунікативної компетенції полягає у внутрішньому розумінні ситуаційної доречності. Спираючись на цю точку зору, виділено такі компоненти комунікативної компетенції: граматична або лінгвістична компетенція – систематичне знання граматичних правил, словникових одиниць і фонології, які перетворюють лексичні одиниці в осмислене висловлення; соціолінгвістична компетенція – здатність до продукції та рецепції мовленнєвих маніфестацій відповідно до соціокультурного тла комунікативного акту, врахування правил вербальної та невербальної поведінки в різноманітних комунікативних ситуаціях; дискурсивна компетенція – здатність побудови цілісних, зв'язкових і логічних висловлень різних функціональних стилів в усному й письмовому мовленні на основі розуміння різних видів текстів при читанні й аудіюванні; соціокультурна компетенція – знання культурних особливостей носія мови, їхніх звичок традицій, норм поведження й етикету й уміння розуміти й адекватно використовувати їх у процесі спілкування [5].

Результативність становлення комунікативної, філологічної та мовної компетенцій на практиці конкретного фахівця, його психологічна установка і вмотивованість у вивченні філологічних дисциплін, особистісна оцінка власної діяльності визначають відповідно його комунікативну, філологічну, мовну компетентності. Вони є ключовими компетенціями майбутнього філолога. Формування їх у сукупності є метою філологічної освіти.

Специфіка компетенцій майбутнього філолога полягає в тісному переплетенні педагогічної компетентності й ключових компетентностей філолога. До складу професійної компетентності майбутнього філолога включають методичну компетенцію. Стосовно майбутніх вчителів іноземної мови використовується термін «лінгводидактична компетентність». Це зумовлено формуванням вторинної (іншомовної) мовної особистості у процесі фахової підготовки, при якому зберігається мовна особистість, сформована національною культурою, що не може не впливати на методи, технології і засоби викладання іноземної мови. О. Варламова відносить до компонентів лінгводидактичної компетентності мовну, соціокультурну, комунікативну, дидактичну та особистісну компетенції та особистісні якості, притаманні педагогові [1].

Таким чином, компонентами структури компетенцій майбутнього філолога виступають філологічна, мовна або лінгвістична, комунікативна, лінгводидактична компетенції, емоційно-вольовий компонент та система

якостей особистості, уможливлуючих прояв перелічених компетенцій у професійній діяльності.

Література

1. Варламова Є. Ю. Формування лінгводидактичної компетентності майбутніх вчителів іноземної мови як другої спеціальності: автореф. дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теорія та методика професійної освіти»/Є. Ю. Варламова. — Чебоксари, 2005. — 23 с.
2. Верещагін Є. М. Лінгвокраїнознавча теорія слова / Є. М. Верещагін, В. Г. Костомаров. — М.1980. — 320 с.
3. Зимня І. А. Психологія навчання нерідної мови / Ірина Олексіївна Зимня. — М.: Рус. яз., 1989. — 219 с.
4. Кричевський В. Ю. Професія - директор школи: [моногр.] / Вадим Юрійович Кричевський. — СПб. : СПБАППО, 2004. — 271 с.
5. Хаймс Д. Про комунікативну компетентність / Д. Хаймс // Соціолінгвістика / за ред. Дж. Б. Прайд, Дж. Холмс. — Гармондсворт : Пінгвін, 1972. — С. 269-293.

УДК 159.922.73:81'232:81'243(043.2)

БАРЧІ Б. В., ОДОШЕВСЬКА Є. С.
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РАНЬОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Оволодіння іноземною мовою є одним зі шляхів входження дитини до полікультурного соціуму. Питання вивчення іноземних мов у наш час є дуже важливим. Значні зміни, що відбуваються сьогодні у світі та в Україні зокрема, пов'язані, насамперед, із розвитком духовності людства. Ці зміни не можуть не позначитися на освіті, як важливої ланки виховання і навчання дитини у новому тисячолітті. Актуальною є проблема психологічних аспектів вивчення іноземної мови дітей з раннього дитячого віку. Ранній вік охоплює період дитинства від народження до кінця другого року життя. Це вік найбільш швидкого фізичного і психічного розвитку дитини.

Раннє навчання іноземних мов є одним із пріоритетних напрямів розвитку освіти. Ця проблема є невичерпним джерелом для досліджень, свідченням чого є праці таких учених, як Л. Виготський, І. Зимня (відкритість молодших школярів до спілкування); Ш. Амонашвілі, Р. Пенфілд (сензитивність до засвоєння іноземної мови); Б. Ананьєв, Л. Венгер, поява в дошкільному віці яскраво виражених довірливості й свободи поведінки, самосвідомості та здібності до самооцінки); Г. Костюк, С.Д. Максименко, Н. Чепелева (теорія взаємозв'язку процесів навчання і психічного розвитку); Н. Лейтес (чутливість дітей молодшого шкільного віку до новизни),

На сьогоднішній день не існує одностайної думки щодо віку, в якому слід починати вивчення іноземних мов. Результативність та висока ефективність навчання дітей іншомовного спілкування значною мірою залежить від знання й урахування вчителем усіх умов та особливостей

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>